

AZERBAYCAN ÜLKE RAPORU

(Meyve Sebze Mamulleri Sektörü Açısından)

**ULUDAĞ İHRACATÇI BİRLİKLERİ GENEL SEKRETERLİĞİ
ARGE ŞUBESİ**

ARALIK, 2018

İÇİNDEKİLER

1. GENEL EKONOMİK DURUM	3
2. AZERBAYCAN'IN DIŞ TİCARETİ	5
3. TÜRKİYE İLE TİCARET	10
4.AZERBAYCAN'IN MEYVE SEBZE MAMULLERİ SEKTÖRÜ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	15
5.İŞ ADAMLARININ PAZARDA DİKKAT ETMESİ GEREKEN HUSUSLAR	19
KAYNAKLAR	21

AZERBAIJAN

Büyüme Oranı: % 2,03 / **GSYİH:** 45.483 milyon \$ / **Nüfus:** 9.940.000 / **Başkent:** Bakü

1. GENEL EKONOMİK DURUM

Azerbaycan, 1991 yılında bağımsızlığını kazandıktan sonra, önemli siyasi, askeri, sosyal ve ekonomik problemlerle karşı karşıya gelmiştir.

SSCB döneminde sistemli olarak Cumhuriyetler arasında bağımlılığı bir anlamda zorunlu kılan ekonomik yapının ani çöküşü, pazar ekonomisine geçişte; ekonomik, siyasi, hukuki bir alt yapının olmaması, teknolojinin eski olması, serbest piyasa modelinin bilinmemesi, Ermenilerin işgalci tutumu sonucu topraklarının %20'sinin kaybedilmesi, 1 milyon kişinin kendi ülkesinde mülteci durumuna düşmesi ve benzeri nedenlerle üretim durma noktasına gelmiş, sonuç olarak da ekonomi üzerinde insiyatif tamamen kaybedilmiştir.

Ülkede siyasi istikrarın sağlanması ve Ermenilerle geçici ateşkese varılmasından sonra dikkatler ekonomi üzerinde yoğunlaşmaya başlamıştır. İşte bunun sonucu olarak 20 Eylül 1994 tarihinde "Asrın Anlaşması" olarak adlandırılan Azerbaycan Devlet Petrol Şirketi ile dünyanın önde gelen petrol şirketleri arasında "Hazar Denizinin Azerbaycan'a ait bölümünde Azeri, Çırağ, Güneşli Yataklarının Birlikte İşlenmesi ve Paylaşılması Hakkında" ilk Anlaşma imzalanmıştır.

Yeniliklere hızla adapte olan Azerbaycan, SSCB'nin dağılması ile uzmanlaşma ve işbölümüne dayalı ekonomik yapılanmanın sona ermesine, Ermenistan savaşı ve Çeçenistan sorunu nedeniyle, ülke sanayii için gereken ara mallarının ithalat yollarının kapanmasına rağmen bütün bu darboğazları aşmayı başarmıştır.

Bütün bu darboğazların aşılmasında petrol rezervleri önemli bir rol oynamış, yıllardır petrole yatırım yapan Azerbaycan 2005 yılından itibaren milli gelire yansıyan petrol gelirleri ile yeni bir döneme girmiştir. Önümüzdeki 15 yıl için 50 milyar \$ petrol geliri bekleyen ülke somut ve uygulanabilir projelerle bu geliri halkın yaşam standardının yükselmesine harcayacak hedefler için çalışmaktadır.

Savaş ve dağılma sonrası ortaya çıkan sorunlar nedeniyle ekonomide büyük bir bozulma ve dağılma yaşanmış ve bunun sonucunda milli gelirde negatif büyüme yani gerileme ve yüksek enflasyon yaşanmıştır.

Azerbaycan ekonomisi son on yılda özellikle 2009 yılında hızlı büyümüş, kriz nedeniyle küresel ekonomi açısından zorlu geçen bu yılda dünyada GSYİH'de en çok büyüyen ülke, yakaladığı % 9,3 artışla, Azerbaycan olmuştur. Azerbaycan'ın 2015 yılında ise % 1,1 oranında reel büyüme göstermiştir. Ülke ekonomisi 2016 yılında %3,8 oranında küçülmüş, 2017 yılında tekrar pozitif büyüme geçerek, % 0,07 oranında artış olmuş, 2018 yılında sabit fiyatlara göre % 2 oranında, 2019 yılında ise %3,9 oranında büyüme beklenmektedir.

Petrol fiyatlarının yüksek seyrettiği dönemde hızla büyüyen ve parlak bir dönem geçiren Azerbaycan, 2014'ün yarısında görülmeye başlanan petrol fiyatlarındaki düşüşten en çok

etkilenen ülkelerin başında gelmektedir. Gelirlerin azaldığı, bir yıl içinde %100'ü bulan devalüasyonlar sonucunda risklerin önlenmesi ve sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması için gerekli olan kapsamlı bir reform hazırlığına girişilmiştir. İlk aşamada, gümrükler, transit geçişler, bankacılık ve vergi sistemi ile üretim ve ihracat teşviklerinde bunun yansımaları görülmüştür.

Son olarak, Azerbaycan'ın ekonomisini çeşitlendirmek amacıyla oluşturduğu uzmanlar grubunun uzun süredir üstünde çalıştığı, milli ekonomiye ve on bir farklı sektöre ilişkin stratejik yol haritaları Cumhurbaşkanı Aliyev tarafından 6 Aralık 2016 tarihinde onaylanmıştır.

Azerbaycan ekonomisinde, sanayi sektörünün önemli bir bölümünü yaklaşık 20 yıl önce kurulan ağır sanayi oluşturmaktadır. Ağır sanayi içinde en önemli sektörler demir, alüminyum ve çimento olup, çoğu petrol sanayinin gelişiminden sonra ihmal edilmiştir. Ülke sanayisinin tekrar canlanmasına yönelik olarak, Azerbaycan'da 2014 yılı "sanayi yılı" ilan edilmiştir. Reel sanayi üretiminin hızla düşmesine rağmen, konut inşası, kırsal altyapı çalışmaları ve ulaşım altyapısının iyileştirilmesinden dolayı inşaat sektörü son iki senedir çok hızlı büyümüştür.

Hizmet sektörü de ulaşım ve iletişim alanlarında yaşanan gelişmelerden dolayı hızlı bir biçimde büyümüştür. Bankacılık sektördeki varlığın yarısından fazlasını oluşturan iki devlet bankası tarafından yönetilmektedir.

Petrol dışı alanlarda yapılan yatırımların artış kaydetmesine rağmen, IMF, ülkede enerji sektörü dışında kalan iş sektörlerinin halen oldukça zayıf görüldüğüne dikkat çekmektedir. Özellikle, gelişmemiş hukuk sistemi, rekabet koşulları önündeki engeller ve finansal sistemde yaşanan sorunların petrol dışı alanların büyümesinin önündeki en önemli engeller olduğunu belirtmektedir.

Azerbaycan'da ekonominin büyük bir bölümü hala devlet tarafından yönetilmektedir. Pek çok kamu işletmesi kendi alanlarında tekeldir. Söz konusu işletmeler yüksek fiyatlar belirlemekte ve mal arzını kısıtlamakta olup, çoğu zaman mal alımında da önemli bir paya sahiptir.

2. DIŞ TİCARET

Genel Durum

Azerbaycan'ın Dış Ticareti

Azerbaycan dış ticaret politikasında belirleyici unsur enerjidir. Petrol ve doğalgaz Azerbaycan'ın ihracatında yüzde 90 paya sahiptir. İthalatında ise yüzde 80 civarında mamul maddeler yer almaktadır.

2017 yılında Azerbaycan'ın ihracatı 16,5 milyar dolara, ithalatı ise 7,6 milyar dolar olmuştur. Azerbaycan'ın dış ticareti 8,9 milyar dolar fazla vermiştir. Azerbaycan'ın 2017 yılında dış ticaret hacmi ise 24 milyar dolar olmuştur.

Tablo 1: Yıllara Göre Azerbaycan'ın Dış Ticareti (1000 Dolar)

Yıllar	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2007	6.058	5.708	11.766	349
2008	47.756	7.163	54.919	40.592
2009	14.698	6.119	20.818	8.578
2010	21.278	6.597	27.875	14.681
2011	26.480	9.733	36.213	16.742
2012	23.827	9.642	33.469	14.185
2013	23.904	10.763	34.667	13.141
2014	21.752	9.179	30.931	12.573
2015	11.327	9.211	20.538	2.116
2016	12.642	7.049	19.691	5.593
2015	11 327	9 211	20 538	2 116
2016	9.067	8.516	17.583	551
2017	16.524	7.619	24.143	8.905

Kaynak: Ticaret Bakanlığı (www.ticaret.gov.tr)

Tablo 2: Azerbaycan'ın İhraç Ettiği Başlıca Ürünler (1000 Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2015	2016	2017*
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	8.866.159	6.504.517	14.273.141
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	208.180	981.508	340.096
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	749.332	409.734	217.741
0702	Domates (taze/soğutulmuş)	58.006	94.179	155.251
7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	-	35	154.993
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	86.772	81.283	114.577
0810	Diğer meyveler (taze)	88.250	80.808	104.759
0802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	90.205	105.017	96.513
7601	İşlenmemiş alüminyum	71.897	49.819	74.631
2716	Elektrik enerjisi	16.240	28.344	74.233

7606	Aluminyum saclar, levhalar, şeritler (kalınlığı 0,2 mm. yi geçenler)	13.871	47.691	62.393
2905	Asiklik alkoller ve bunların halojenlenmiş, sülfolanmış, nitrolanmış veya nitrozalanmış türevleri	48.296	33.928	58.725
2713	Petrol koku, petrol bitümeni ve petrol yağlarının veya bitümenli minerallerden elde edilen yağların diğer kalıntıları	17.043	10.401	46.089
0809	Kayısı, kiraz, şeftali, erik ve çakal eriği (taze)	24.078	28.993	36.655
5201	Pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş)	5.014	6.040	34.286
7207	Demir veya alaşımsız çelikten yarı mamuller	15.639	34.446	32.683
2901	Asiklik hidrokarbonlar	11.144	7.459	31.672
0808	Elma, armut ve ayva (taze)	15.414	25.214	30.351
7304	Demir (dökme demir hariç) ve çelikten ince ve kalın borular ve içi boş profiller (dikişsiz)	8.271	6.427	28.941
0701	Patates (taze/soğutulmuş)	20.675	15.789	25.758
6305	Eşya ambalajında kullanılan torba ve çuval	9.842	9.145	21.617
2603	Bakır cevherleri ve konsantreleri	4.761	14.743	20.731
5205	Pamuk ipliği (dikiş ipliği hariç) (ağırlık itibarıyla pamuk oranı >=%85 ve perakende olarak satılacak hale getirilmemiş)	14.311	17.921	16.744
2523	Çimento	3.972	8.218	15.273
7403	Rafine edilmiş bakır ve bakır alaşımları (ham)	6.050	12.480	14.438
2208	Etil alkol (alkol derecesi < %80, tağıir edilmemiş) ve damıtılarak elde edilmiş likör ve diğer alkollü içkiler	20.139	14.466	14.094
2520	Alçı taşı, anhidrit ve alçılar	1.437	1.769	13.043
0703	Soğan, şalot, sarımsak, pırasa ve diğer soğanımsı sebzeler (taze/soğutulmuş)	4.290	1.115	11.418
0707	Hıyarlar ve kornişonlar (taze/soğutulmuş)	6.596	13.649	10.910
7404	Bakır döküntü ve hurdaları	-	-	10.325
2009	Meyve ve sebze suları (fermente edilmemiş, alkol katılmamış)	6.911	6.265	10.312
2508	Diğer killer, andaluzit, siyanit ve silimanit, mülit, şamot ve dinas toprakları	3.752	4.117	10.248
0902	Çay	19.502	6.179	9.840
4104	Sığır (buffalo dahil) ve at cinsi hayvanların dabalıanmış veya crust (arakurutmalı) post ve derileri	9.620	5.236	7.850
8429	Buldozerler, greyderler, toprak tesviye makinaları, skreyperler, mekanik küreyiciler, ekskavatörler, yol silindirleri vb	870	5.024	7.728
7214	Demir veya alaşımsız çelikten çubuklar (dövülmüş, sıcak haddelenmiş, haddeme işleminden sonra burulmuş olanlar dahil)	1.629	2.153	7.092
2707	Yüksek sıcaklıkta taşkömürü katranının damıtılmasından elde yağlar ve diğer ürünler	22.306	21.331	6.708
2204	Taze üzüm şarabı (kuvvetlendirilmiş şaraplar dahil) ve üzüm şırası	3.484	3.502	5.548
8413	Sıvılar için pompalar (ölçü tertibatı olsun olmasın) ve sıvı elevatörleri	1.114	967	5.247
1701	Kamış/pancar şekeri ve kimyaca saf sakkaroz (katı halde)	212 088	62 030	5 235
	TOPLAM	11.326.841	9.066.506	16.524.464

Kaynak: Ticaret Bakanlığı (www.ticaret.gov.tr)

Tablo 3: Azerbaycan'ın İthal Ettiği Başlıca Ürünler (1000 Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2015	2016	2017
8703	Binek otomobilleri ve esas itibariyle insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar (yarış arabaları dahil)	254.332	120.255	275.154
1001	Buğday ve mahlut	296.831	295.018	214.172
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	233.703	167.416	184.834
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	93.154	95.453	176.702
8481	Borular, kazanlar, tanklar, depolar ve benzeri diğer kaplar için musluklar, valfler (vanalar) ve benzeri cihazlar	263.712	330.810	160.449
7304	Demir (dökme demir hariç) ve çelikten ince ve kalın borular ve içi boş profiller (dikişsiz)	194.502	216.672	151.786
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	138.651	189.294	132.138
2402	Tütün/tütün yerine geçen maddelerden purolar, sigarillolar ve sigaralar	287.275	146.893	130.889
7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik >= 600 mm) (sıcak haddelenmiş) (kaplanmamış)	86.523	91.839	79.439
7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallerden veya kıymetli metallerle kaplama metallerden)	2.949	8.620	79.343
4407	Uzunlamasına kesilmiş, biçilmiş ağaç; kalınlık > 6 mm	111.565	73.432	76.258
1701	Kamış/pancar şekeri ve kimyaca saf sakkaroz (katı halde)	124.491	152.756	76.144
8479	kendine özgü bir fonksiyonu olan diğer makinalar ve mekanik cihazlar	104.094	165.719	73.229
7308	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatla kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.	177.756	116.287	72.960
8525	Radyo veya televizyon yayınlarına mahsus verici cihazlar, televizyon kameraları, dijital ve görüntü kaydedici kameralar	9.491	5.985	70.587
902	Çay	16.320	44.734	68.619
405	Sütten elde edilen yağlar, sürülerek yenilen süt ürünleri	22.393	48.384	65.481
8802	Helikopterler, uçaklar vb; uzay araçları (uydular dahil), uzay araçlarını fırlatıcı araçlar ve yörünge-altı araçları	-	-	64.554
8431	Özellikle 84.25 ila 84.30 pozisyonlarındaki makina ve cihazlar ile birlikte kullanılmaya elverişli aksam ve parçalar	177.409	187.603	64.318
8413	Sıvılar için pompalar (ölçü tertibatı olsun olmasın) ve sıvı elevatörleri	129.616	56.873	63.725
9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	73.365	81.725	62.610
8421	Santrifüjler; sıvıların veya gazların filtre edilmesine veya arıtılmasına mahsus makina ve cihazlar	67.965	72.940	62.212

8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	42.530	48.336	58.709
7326	Demir veya çelikten diğer eşya:	93.585	76.976	58.503
8433	Hasat ve harman, çim biçme makinaları ile yumurta ve tarım ürünlerini büyüklüklerine göre ayıran ve temizleyen makinalar	26.225	34.448	56.975
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	24.073	43.924	53.319
1806	Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları	33.411	44.878	53.220
7306	Demir veya çelikten diğer ince ve kalın borular ve içi boş profiller	111.309	35.259	51.663
3402	Yıkama, temizleme müstahzarları (sabunlar hariç)	68.029	57.106	51.346
8901	Yolcu gemileri, gezinti gemileri, feribotlar, yük gemileri, mavnalar ve insan veya yük taşımaya mahsus benzeri gemiler	4	186.406	50.614
7210	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri, genişliği 600 mm veya daha fazla olanlar (kaplanmış olanlar)	35.973	68.378	49.635
8708	Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar	27.291	46.845	46.639
1905	Ekmek, pasta, kek, bisküvi ve diğer ekmekçi mamülleri, hosti, boş ilaç kapsülü mühür güllacı, pirinç kağıdı vb	27.042	42.071	46.517
2202	Sular (mineral ve gazlı sular dahil) ve alkolsüz diğer içecekler (tatlandırıcı, lezzetlendirilmiş)	33.286	39.437	44.378
2106	Tarifenin başka yerinde yer almayan gıda müstahzarları	19.625	26.378	43.187
1512	Ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağları ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	25.237	44.710	43.144
9018	Tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar	52.669	29.115	39.769
8528	Monitörler ve projektörler, televizyon alıcı cihazları	10.318	36.384	38.731
8428	Kaldırma, elleçleme, yükleme, boşaltma makinaları (asansörler, yürüyen merdivenler, konveyörler, teleferikler gibi)	52.115	30.114	37.134
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	94.772	103.455	36.911
	TOPLAM İTHALAT	9.211.126	8.515.807	7.618.771

Kaynak: Ticaret Bakanlığı (www.ticaret.gov.tr)

Tablo 4: Azerbaycan'ın İhracatında Başlıca Ülkeler (1000 Dolar)

Sıra	Ülkeler	2015	2016	2017*	Toplamdaki Pay %
	TOPLAM İHRACAT	11.326.841	9.066.506	16.524.465	100.0
1	İtalya	2.414.228	1.559.980	5.230.029	31,7
2	Türkiye	457.501	1.132.820	350.870	2,1
3	Tayvan	3	796.881	704.756	4,3
4	İsrail	606.275	664.113	7.045	0
5	Almanya	1.228.230	610.831	1.132.789	6,9
6	Fransa	22.990	493.644	706.800	4,3
7	Hindistan	765.713	437.185	356.426	2,2
8	Rusya	412.463	409.273	658.673	4
9	Gürcistan	449.126	343.419	609.798	3,7
10	Çin	37.508	271.515	577.445	3,5
11	Portekiz	-	257.147	777.649	4,7
12	Hırvatistan	4	233.539	254.307	1,5
13	Çek Cum.	527	214.366	1.024.835	6,2
14	Tunus	4	194.762	-	-
15	İspanya	1.084.918	128.243	416.424	2,5

Kaynak: Ticaret Bakanlığı (www.ticaret.gov.tr)

Azerbaycan'ın ihracatında Türkiye 2. sırada yer almaktadır.

Tablo 5: Azerbaycan'ın İthalatında Başlıca Ülkeler (1000 Dolar)

Sıra	ÜLKELER	2015	2016	2017*	Toplamdaki Pay %
	TOPLAM İTHALAT	9.211.126	8.515.807	7.618.769	100.0
1	Rusya	1.437.144	1.622.101	1.935.122	25,4
2	Türkiye	1.172.178	1.262.580	1.357.772	17,8
3	Çin	512.505	741.195	387.613	5,1
4	ABD	846.873	563.804	354.481	4,7
5	İtalya	588.266	455.573	285.400	3,7
6	İngiltere	548.190	402.231	286.982	3,8
7	Almanya	689.061	376.653	419.926	5,5
8	Japonya	558.097	290.091	81.787	1,1
9	Ukrayna	308.618	282.623	354.993	4,7
10	Singapur	103.491	185.995	32.900	0,4
11	Norveç	144.292	182.607	119.042	1,6
12	Brezilya	119.709	168.551	71.095	0,9
13	İran	90.378	154.774	.	-
14	Fransa	208.589	125.610	115.273	1,5
15	G. Kore	134.446	97.579	53.310	0,7

Kaynak: Ticaret Bakanlığı (www.ticaret.gov.tr)

Azerbaycan'ın İthalatında Türkiye 2. sırada yer almaktadır.

3. TÜRKİYE İLE TİCARET

Genel Durum

Türkiye'nin Azerbaycan'a ihracatı; ihracat ürünlerinin bu ülkede tanınmaya başlaması, Türk şirketlerinin Azerbaycan piyasasında şube açmak suretiyle Türkiye'den ithalat yapması ve bu malları iç piyasada pazarlaması gibi nedenlerle 1993 yılından bu yana yükselme eğilimi göstermektedir. Ancak, yüksek gümrük vergisi oranları nedeni ile iki ülke dış ticareti potansiyelinin gerisinde kalmaktadır.

Rusya gümrüksüz mal ihracat etmesi nedeniyle Azerbaycan'ın ithalatında önemli bir avantaja sahiptir. İngiltere BP nedeniyle, ABD petrol yatırımları nedeniyle Azerbaycan'ın ithalatında öne çıkmaktadır. Ancak ülkemiz ürün çeşitliliği anlamında önemini korumaktadır. Bavul ticareti ve sınır ticareti nedeniyle istatistiklere tam olarak yansımaya da iki ülke arasındaki ticaret, önümüzdeki yıllarda önemli oranda artış potansiyeline sahiptir.

Türkiye'nin Azerbaycan'a olan ihracatında makineler ve mekanik cihazlar ve yedek parçaları, demir ve çelikten eşyalar, elektrikli makina ve cihazlar ve yedek parçaları, mobilya, otomotiv, optik alet ve cihazlar, motorlu kara taşıtları ve yedek parçaları, mineral yakıtlar, petrol ve türevleri gibi ürünler önemli paya sahiptirler. Bunun yanı sıra Türkiye'nin tuz, kükürt, taş, alçı ve çimento, kâğıt, karton ve mamulleri, sabun ve müstahzarları, sebze ve meyveler gibi birçok diğer ürünlerde ihracat potansiyeli bulunmaktadır.

Diğer taraftan, son dönemde önem verilmeye başlanan sağlık hizmetleri alanındaki yatırımlara bağlı olarak hasta hane ekipmanları ve medical ekipmanlar ile çevre sağlığı konusunda danışmanlık ve müteahhitlik alanında imkânlar olduğu değerlendirilmektedir.

Tablo 6. Türkiye-Azerbaycan Dış Ticaretinin Yıllara Göre Seyri (Milyon Dolar)

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	DENGE
2000	230	95	326	134
2001	225	78	303	147
2002	231	64	296	166
2003	315	122	438	193
2004	404	135	539	268
2005	528	272	800	255
2006	695	340	1.035	354
2007	1.047	329	1.377	718
2008	1.667	928	2.596	739
2009	1.398	752	2.151	646

2010	1.551	865	2.416	686
2011	2.064	262	2.326	1.802
2012	2.587	340	2.927	2.247
2013	2.961	334	3.294	2.627
2014	2.876	291	3.167	2.585
2015	1.899	232	2.131	1.667
2016	1.286	278	1.564	1.008
2017	1.358	351	1.709	1.007
2017(Ocak-Eylül)	968	273	1.242	695
2018(Ocak-Eylül)	1.086	300	1.385	786

Kaynak: Ticaret Bakanlığı (www.ticaret.gov.tr)

Tablo 7: Türkiye'nin Azerbaycan'a İhracatında Başlıca Ürünler (1000 Dolar)

GTİP NO.	ÜRÜNLER	2015	2016	2017	2016/2017 % DEĞİŞİM
Genel Toplam		1.898.715	1.285.127	1.357.772	6
1	7308 Demir/çelikten inşaat ve aksamı	70.640	30.172	49.671	65
2	3402 Yıkama, temizleme müstahzarları-sabunlar hariç	54.063	32.508	33.198	2
3	8525 Radyo/televizyon yayını için verici cihazlar; televizyon, dijital vb.	1.153	515	29.497	5627
4	9619 Hijyenik havlular ve tamponlar, bebek bezleri ve benzeri hijyenik eşya	60.520	32.267	26.601	-18
5	9999 Başka yerde belirtilmemiş ürünler	41.094	52.661	26.520	-50
6	9403 Diğer mobilyalar vb. Aksam, parçaları	78.667	39.110	26.425	-32
7	3004 Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	24.399	19.024	23.053	21
8	8432 Tarla, bahçe tarımında, ormancılıkta kullanılan makine, cihazlar	5.066	9.418	21.232	125
9	8544 İzole edilmiş tel, kablo; diğer izole edilmiş elektrik iletkenleri; fiber optik k	35.956	17.222	20.278	18
10	1905 Ekmek, pasta, kek, bisküvi vs. İle boş ilaç kapsülü mühür güllacı vs.	32.285	17.550	20.001	14

11	3808	Haşarat öldürücü, dezenfekte edici, zararlıları yok edici	7.158	11.083	17.536	58
12	8418	Buzdolapları, dondurucular, soğutucular, ısı pompaları	19.830	9.787	16.606	70
13	3920	Plastikten diğer levha, yaprak, pelikül ve lamalar	23.066	15.158	16.394	8
14	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	16.653	10.996	15.387	40
15	8716	Taşıtlar için römorklar, yarı römorklar vb. ile aksam-parçaları	8.877	7.128	15.226	114
16	4819	Kağıt/karton vb. esaslı kutu, kılıf, torba vb. eşya	12.058	12.356	14.300	16
17	7113	Kıymetli metaller ve kaplamalarından mücevherci eşyası	37.933	4.140	14.084	240
18	3917	Plastikten tüpler, borular, hortumlar; conta, dirsek, rakor vb	23.133	9.866	13.884	41
19	8421	Santrifüjle çalışan kurutma, filtre, arıtma cihazları	10.622	8.825	13.600	54
20	8454	Tav ocakları, döküm potaları, külçe kalıpları, döküm makineleri	922	810	13.548	1572
21	3208	Sentetik polimerler esaslı; susuz ortamda eriyen/dağılan, boya ve vernik	20.600	16.060	13.125	-18
22	8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	6.422	9.616	12.803	33
23	3923	Eşya taşıma ambalajı için plastik mamulleri, tıpa, kapak, kapsül	12.521	11.356	12.741	12
24	7604	Alüminyum çubuk ve profiller	17.168	9.401	11.980	27
25	8702	Toplu halde yolcu taşımağa mahsus motorlu taşıtlar	22.506	6.712	11.864	77
26	8403	Buhar kazanları dışında kalan merkezi ısıtma kazanları	6.800	4.447	11.127	150
27	3921	Plastikten diğer levhalar, yaprak, pelikül, varak ve lamalar	16.301	9.668	11.109	15
28	3916	Plastikten monofil, çubuk, profiller-enine kesiti > 1mm.	34.407	12.963	10.926	-16
29	8481	Muslukçu, borucu eşyası-basınç düşürücü, termostatik valf dahil	17.974	10.258	10.809	-30

30	8424	Sıvı, tozları püskürtmeye, dağıtmaya mahsus mekanik cihazlar	7.462	5.726	10.692	87
31	8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertisörler, endüktörler	12.880	15.046	10.528	-30
32	8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı	18.178	7.678	9.824	28
33	8516	Elektrikli su ısıtıcıları, elektrotermik cihazlar (şofbenler)	11.409	8.439	9.817	16
34	9401	Oturmaya mahsus mobilyalar, aksam-parçaları	19.839	9.827	9.633	-2
35	8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, mücehhez tablolar	13.840	7.824	9.564	22
36	3907	Poliasetaller, diğer polieterler, epoksit-alkid reçineler vb (ilk şekilde)	5.847	8.008	9.498	19
37	8302	Adi metallerden donanım, tertibat vb. Eşya	12.808	9.421	9365	-1
38	9018	Tıp, cerrahi, dişçilik, veterinerlik alet ve cihazları	12.320	8.173	9.348	14
39	9406	Prefabrik yapılar	11.547	5324	9.054	70
40	7326	Demir/çelikten diğer eşya	11.711	11.391	8.797	-23

Kaynak: Ticaret Bakanlığı (www.ticaret.gov.tr)

Tablo 8: Türkiye'nin Azerbaycan'dan İthalatında Başlıca Ürünler (1000 \$)

GTİP NO.	ÜRÜNLER	2015	2016	2017	2016/2017 % DEĞİŞİM
Genel Toplam		232.376	278.131	350.870	26
1	3901 Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	62.550	80.122	73.730	-7.98
2	7601 İşlenmemiş alüminyum	64.830	47.259	59.262	25,4
3	2905 Asiklik alkoller vb. Halojenlenmiş, sülfolanmış, nitrolanmış/nitrozalanmış türevl	22.574	14.683	36.707	150
4	5201 Pamuk (kardesiz, taranmamış)	4.407	4.420	34.006	669
5	7207 Demir/alaşımsız çelikten yarı mamuller	0	6.740	32.683	385
6	7606 Alüminyum sac, levha ve şeritler, kalınlık>0, 2mm	2.657	23.960	28.357	18,4
7	2716 Elektrik enerjisi	0	34.090	17.688	-48.1
8	7403 Arıtılmış bakır, işlenmemiş bakır alaşımları	4.964	7.803	13.783	76.6
9	7108 Altın (ham, yarı işlenmiş, pudra halinde)	12.783	6.384	11.931	86.9
10	7404 Bakır hurda ve döküntüler	909	786	10.218	1200
11	5205 Pamuk (dikiş hariç) ipliği (ağırlık; =>%85 pamuk) (toptan)	4.832	7.184	6.903	-3.91
12	4104 Sığır ve at cinsi hayvanların dabaklanmış derileri	5.306	4.859	4.957	12,02

13	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	19.593	12.338	3.154	-74.4
14	4101	Sığır ve at cinsi hayvanların derileri-ham	59	5.018	2.832	-43.6
15	5202	Pamuk döküntüleri	50	139	1.768	1172
16	4102	Koyun ve kuzuların ham derileri	1.441	1.149	1.628	41.7
17	4805	Diğer sıvanmamış kağıt/kartonlar (rulo veya tabaka)	9	753	1.593	112
18	2901	Asiklik hidrokarbonlar	4.295	1.843	1.298	-29.6
19	7801	İşlenmemiş kurşun	8.264	6.204	1.197	-80.7
20	7304	Demir/çelikten (dökme hariç)dikişsiz tüp, boru, içi boş profil	3	26	1.188	4469
21	4107	Sığır ve atların dabaklanmış ve hazırlanmış deri ve köselesi	0	0	993	100
22	7901	İşlenmemiş çinko	52	251	521	108
23	9305	Ateşli silahların aksam-parçaları, teferruatı	244	192	518	170
24	7204	Demir/çelik döküntü ve hurdaları, bunların külçeleri	58	941	414	-56
25	1106	Kuru baklagil; nişasta/inülin içeren kök ve yumru; meyvelerin unu, ezmesi ve tozu	301	210	369	75.7
26	802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	0	0	315	100
27	4105	Koyun ve kuzuların dabaklanmış derileri	0	153	299	95.4
28	904	Piper, capsicum ve pimenta cinsi biberler (kurutulmuş)	0	0	217	100
29	2713	Petrol yağlarının/bitümenli minerallerden elde edilen yağların kalıntıları	61	0	215	100
30	9999	Başka yerde belirtilmemiş ürünler	939	2	170	8400
31	8480	Metal dökümü için kasalar, plakalar, kalıp modelleri	0	1	152	100
32	9302	Revolverler ve tabancalar	0	0	139	100
33	8544	İzole edilmiş tel, kablo; diğer izole edilmiş elektrik iletkenleri; fiber optik k	7	90	103	14
34	5003	İpek döküntüleri (bozuk koza, ditme ve iplik döküntüleri)	0	0	87	100
35	504	Hayvan bağırsak, mesane ve midesi (taze/soğutulmuş/dondurulmuş vs.)	482	7	83	1086
36	7602	Alüminyum döküntü ve hurdaları	358	187	78	-58.3
37	6810	Çimentodan, betondan, suni taştan eşya	4	15	66	340
38	9406	Prefabrik yapılar	59	94	64	-31.9
39	2201	Sular (tatlandırıcısız, lezzetlendirilmemiş)	60	45	53	18
40	4804	Kraft kağıt/kartonlar-sıvanmamış-rulo veya tabaka halinde	0	1	52	5100

Kaynak: Ticaret Bakanlığı (www.ticaret.gov.tr)

4. AZERBAYCAN'IN MEYVE SEBZE MAMULLERİ SEKTÖRÜ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Tablo 9. Türkiye'nin Azerbaycan'a Meyve Sebze Mamulleri İhracatı

ÜRÜN GRUBU	OCAK-KASIM 2017		OCAK-KASIM 2018		DEĞİŞİM	
	KG MİKTAR	FOB USD	KG MİKTAR	FOB USD	KG MİKTAR	FOB USD
GAZLI SULAR.MADEN SULARI VE GAZOZLAR	3.575.481	2.154.663	4.240.332	2.596.195	19%	20%
BİRA	1.861.510	1.574.666	1.234.633	892.152	-34%	-43%
REÇEL.JÖLE.MARMELAT	382.766	597.543	567.817	752.012	48%	26%
SEBZE.MEYVE.BİTKİ PARÇALARI KONSERVELERİ SİRKELİ	992.598	702.676	968.087	719.553	-2%	2%
DOMATES KETÇABI VE DİĞER DOMATES SOSLARI	376.683	485.164	592.861	712.584	57%	47%
SULAR.BUZ VE KAR	2.156.041	516.228	2.394.677	623.813	11%	21%
PATATES KONSERVELERİ. DONDURULMAMIŞ	161.810	465.199	139.623	520.852	-14%	12%
DİĞER MEYVA SULARI	94.578	145.904	195.416	345.048	107%	136%
DİĞER SEBZE KONSERVELERİ	106.714	181.438	187.211	336.503	75%	85%
KARIŞIK HALDEKİ MEYVE VE SEBZE SULARI	468.944	289.280	271.501	215.523	-42%	-25%
KURUTULMUŞ SEBZELER	46.262	220.800	69.338	207.723	50%	-6%
ELMA SULARI	27.565	44.318	115.175	195.887	318%	342%
DİĞER MEYVE KONSERVELERİ	74.190	240.452	50.547	190.342	-32%	-21%
DOMATES SALÇASI	66.343	63.517	175.259	176.627	164%	178%
PATATES KONSERVELERİ. DONDURULMUŞ	72.759	49.256	256.127	159.236	252%	223%
SİRKE	288.833	175.557	251.898	154.938	-13%	-12%
ALKOLLÜ İÇKİLER (ALKOL DERECEŚİ<80)	2.194	8.080	13.087	85.762	497%	961%
KİRAZ (VİŞNE DAHİL)KONSERVELERİ. ALKOLLU .ALKOLSÜZ TATLANDIRILMIŞ	27.806	54.684	31.805	62.363	14%	14%
DONDURULMUŞ SEBZELER	81.838	72.227	63.305	61.695	-23%	-15%
DOMATES KONSERVELERİ	48.461	80.641	10.970	23.570	-77%	-71%
BEZELYE KONSERVELERİ DONDURULMAMIŞ	13.873	11.962	24.077	21.255	74%	78%
DONDURULMUŞ MEYVELER	2.701	11.662	6.543	20.439	142%	75%
DİĞER SEBZE KONSERVELERİ. DONDURULMUŞ	17.808	14.897	12.885	18.887	-28%	27%
TURUNÇGİL SULARI	137.463	77.707	32.813	17.348	-76%	-78%
ŞEKERLE KONSERVE EDİLMİŞ SEBZELER. MEYVELER VE DİĞER BİTKİ PARÇALARI	2.692	9.648	12.171	15.129	352%	57%
ÇEŞNİ.LEZZET VERİCİ KARIŞIMLAR VE SOSLAR	4.839	10.279	5.539	13.666	14%	33%
ŞARAP	1.053	6.130	905	7.776	-14%	27%
ÇİLEK KONSERVELERİ. ALKOLLÜ.ALKOLSÜZ TATLANDIRILMIŞ		0	1.149	5.162		
MANTAR.DOMALAN KONSERVELERİ	962	1.923	1.668	4.954	74%	158%
DONDURULMUŞ KURUTULMUŞ VEYA DİĞER ŞEKİL. MUHAFAZA EDİLMİŞ DİĞER MEYVE VE SEBZELER	1.158	6.958	666	2.256	-42%	-68%
FASULYE KONSERVELERİ. DONDURULMAMIŞ	2.307	3.337	1.325	1.693	-43%	-49%
VERMUT VE DİĞER ALKOLLÜ İÇKİLER	113	512	261	1.046	131%	104%
TURUNÇGİL KONSERVELERİ. ALKOLLÜ.ALKOLSÜZ . TATLANDIRILMIŞ	3.528	10.584	345	1.040	-90%	-90%
ÜZÜM SUYU		0	1.165	685		
GEÇİCİ KONSERVE EDİLMİŞ SEBZELER	250	170	288	568	15%	234%
GEÇİCİ KONSERVE EDİLMİŞ MEYVELER		0	10	122		

ALKOLLÜ İÇKİLER (ALKOL DERECEŚİ>=80)	8	263		0	-100%	-100%
DOMATES SUYU	39	97		0	-100%	-100%
KAYISI KONSERVELERİ. ALKOLLÜ.ALKOLSÜZ. TATLANDIRILMIŞ	805	1.208		0	-100%	-100%
GENEL TOPLAM	11.102.974	8.289.630	11.931.481	9.164.403	7%	11%

Kaynak: Uludağ İhracatçı Birlikleri (<http://www.uib.org.tr>)

Türkiye Meyve Sebze Mamulleri Sektörünün Azerbaycan'a ihracatı, Ocak-Kasım 2017 döneminde 8,2 milyon dolar olarak gerçekleşirken, Ocak-Kasım 2018 döneminde 9,1 milyon dolara yükselmiştir. Gazlı Sular.Maden Suları Ve Gazozlar, Bira, Reçel jöle marmelat Azerbaycan'a en çok ihraç edilen ürün grupları olmuştur (Tablo 9).

Tablo 10. UMSMİB'nin Azerbaycan'a Meyve Sebze Mamulleri İhracatı

ÜRÜN GRUBU	OCAK-KASIM 2017		OCAK-KASIM 2018		DEĞİŞİM	
	KG MİKTAR	FOB USD	KG MİKTAR	FOB USD	KG MİKTAR	FOB USD
BİRA	299.399	213.115	988.075	683.956	230%	221%
GAZLI SULAR.MADEN SULARI VE GAZOZLAR	145.125	138.632	317.914	306.601	119%	121%
SEBZE.MEYVE.BİTKİ PARÇALARI KONSERVELERİ SİRKELİ	70.858	87.276	144.731	152.072	104%	74%
DİĞER SEBZE KONSERVELERİ	11.926	26.377	16.260	31.227	36%	18%
DOMATES SALÇASI	29.554	22.009	39.538	28.632	34%	30%
DİĞER MEYVA SULARI	167	458	7.654	9.651	4.473%	2.005%
REÇEL.JÖLE.MARMELAT	7.215	14.451	4.580	8.415	-37%	-42%
ÇEŞNİ.LEZZET VERİCİ KARIŞIMLAR VE SOSLAR	0	0	86	1.459		
SİRKE	0	0	900	1.186		
FASULYE KONSERVELERİ. DONDURULMAMIŞ	1.238	1.740	642	787	-48%	-55%
BEZELYE KONSERVELERİ DONDURULMAMIŞ	488	598	489	444	0%	-26%
TURUNÇGİL SULARI	0	0	60	82		
DONDURULMUŞ SEBZELER	60.047	44.947	0	0	-100%	-100%
DİĞER MEYVE KONSERVELERİ	17.372	25.250	0	0	-100%	-100%
KİRAZ (VİŞNE DAHİL)KONSERVELERİ. ALKOLLU .ALKOLSÜZ TATLANDIRILMIŞ	13.416	26.520	0	0	-100%	-100%
PATATES KONSERVELERİ. DONDURULMUŞ	30.820	21.270	0	0	-100%	-100%
GENEL TOPLAM	687.624	622.643	1.520.930	1.224.511	121%	97%

Kaynak: Uludağ İhracatçı Birlikleri (<http://www.uib.org.tr>)

UMSMİB'nin Azerbaycan'a ihracatı Ocak-Kasım 2017 döneminde 622 bin 643 dolar olarak gerçekleşirken Ocak-Kasım 2018 döneminde 1,2 milyon dolara yükselmiştir. Bu dönemde Azerbaycan'a en çok bira, gazlı sular maden suları ve gazozlar ve sebze.meyve.bitki parçaları konserveleri sirkeli ihraç edilmiştir. (Tablo 10).

Tablo 11. Azerbaycan'ın Ürün Grubu Bazında Başlıca Meyve Sebze Mamulleri İthalatı (1000 USD) (İlk 15 Ürün)

		2013	2014	2015	2016	2017
GTİP	ÜRÜN AÇIKLAMASI	1000\$	1000\$	1000\$	1000\$	1000\$
220210	Sular (mineral sular ve gazlı sular dahil) (ilave şeker veya diğer tatlandırıcı maddeler katılmış ve aromalandırılmış)	23.536	29.982	26.748	34.870	39.220
220290	Alkolsüz içecekler (su, meyve veya sebze suları ve süt hariç)	5.580	6.984	6.539	4.567	5.590
220860	Votka	9.069	11.352	4.117	3.052	4.975
200520	Patates - (sirke veya asetik asitten başka usullerle hazırlanmış veya konserve edilmiş, dondurulmamış) (20.06 pozisyonundaki ürünler hariç):	8.481	9.172	6.189	4.694	4.859
220110	Mineral sular ve gazlı sular	6.891	6.711	4.916	3.541	2.799
220421	Muhtevası 2 litre veya daha az kaplarda olanlar- Diğer şaraplar; fermantasyonu alkol ilavesi ile önlenmiş veya durdurulmuş üzüm şırası:	1.479	944	804	1.768	2.272
200410	Patatesler: (sirke veya asetik asitten başka usullerle hazırlanmış veya konserve edilmiş, dondurulmuş) (20.06 pozisyonundaki ürünler hariç):	1.872	1.050	659	1.924	2.236
200540	Bezelye (Pisum sativum) - (sirke veya asetik asitten başka usullerle hazırlanmış veya konserve edilmiş, dondurulmamış) (20.06 pozisyonundaki ürünler hariç):	989	880	516	1.758	2.076
200799	Diğerleri: Reçeller, jöleler, marmelatlar, meyva veya sert kabuklu meyva püresi, meyva veya sert kabuklu meyva pastları (pişirilerek hazırlanmış) (ilave şeker veya diğer tatlandırıcı maddeleri içersin içermesin)	1.019	911	769	1.561	1.855
200190	Diğerleri (Sebzeler, meyvalar, sert kabuklu meyvalar ve yenilen diğer bitki parçaları (sirke veya asetik asitle hazırlanmış veya konserve edilmiş))	715	1.006	774	985	1.403
220830	Viskiler	3.784	2.424	1.571	2.373	1.322
220710	Tarım ürünlerinden elde edilenler- Alkol derecesi hacim itibarıyla % 80 veya daha fazla olan (denatüre) edilmemiş etil alkol	677	906	760	1.326	1.235
200580	Tatlı Mısır (sirke veya asetik asitten başka usullerle hazırlanmış veya konserve edilmiş, dondurulmamış) (20.06 pozisyonundaki ürünler hariç):	506	420	541	774	1.069
200600	Sebzeler, meyvalar, sert kabuklu meyvalar, meyva kabukları ve diğer bitki parçaları (şekerle konserve edilmiş) (suyu alınmış, üstü şekerle kaplanmış veya kristalleşmiş):	86	74	58	531	1.032
220190	Diğerleri (İçme Suyu ve Diğerleri)	1.042	1.165	1.004	807	883
	GENEL TOPLAM	87.622	96.306	67.719	75.371	83.197

Kaynak: Trademap (www.trademap.org)

Trademap verilerine göre, Azerbaycan'ın 6'lı GTİP bazında Toplam Meyve Sebze Mamulleri ithalatı 2017 yılında 83,1 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Başlıca ithal edilen ürün grupları; 220210-Sular (mineral sular ve gazlı sular dâhil) (ilave şeker veya

diğer tatlandırıcı maddeler katılmış ve aromalandırılmış), 220290-Alkolsüz içecekler (su, meyve veya sebze suları ve süt hariç), 220860-Votka ve 200520-Patates - (sirke veya asetik asitten başka usullerle hazırlanmış veya konserve edilmiş, dondurulmamış) (20.06 pozis yonundaki ürünler hariç) (Tablo 11).

Tablo 12. Azerbaycan'ın Ülke Bazında Başlıca Meyve Sebze Mamulleri İthalatı (1000 USD) (İlk 20 Ülke)

	2013	2014	2015	2016	2017
ÜLKELER	1000\$	1000\$	1000\$	1000\$	1000\$
MACARİSTAN	1.382	1.319	5.923	18.046	19.086
RUSYA FEDERASYONU	19.396	22.943	15.154	14.458	16.887
AVUSTURYA	10.259	11.145	7.724	6.797	8.105
GÜRCİSTAN	11.969	11.635	9.945	5.470	7.313
TÜRKİYE	6.039	6.623	4.729	7.768	6.537
UKRAYNA	4.313	5.481	4.795	3.677	4.173
POLONYA	1.649	2.061	2.420	2.111	2.947
BELARUS	829	1.105	1.078	2.021	2.141
FRANSA	3.989	5.285	3.445	1.431	1.984
İTALYA	691	864	688	1.435	1.854
BİRLEŞİK KRALLIK	1.335	2.119	1.951	2.293	1.664
TAYLAND	158	59	264	864	1.503
MOLDOVA	802	1.124	89	478	1.165
ALMANYA	11.787	5.922	1.332	1.183	885
ÇİN	224	281	423	412	732
YUNANİSTAN	569	480	609	611	601
İSPANYA	226	1.118	740	450	580
HOLLANDA	3.886	7.677	1.057	1.332	545
İSRAİL	231	192	236	802	505
İRAN	1.017	349	1.150	858	429
GENEL TOPLAM	87.622	96.306	67.719	75.371	83.197

Kaynak: Trademap (www.trademap.org)

Trademap verilerine göre 6'lı GTİP bazında Azerbaycan'ın 2017 yılında başlıca Meyve Sebze Mamulleri ithalatı yaptığı ülkeler; Macaristan, Rusya Federasyonu, Avusturya ve Gürcistan'dır. Azerbaycan'ın **Meyve Sebze Mamulleri ithalatı yaptığı ülkeler sıralamasında Türkiye 5. sırada yer almaktadır (Tablo 12).**

NOT: Trade Map verileri, MSM olarak 6'lı bazda; 071010, 071021, 071022, 071029, 071030, 071040, 071080, 071090, 071140, 071151, 071159, 071190, 071220, 071230, 071231, 071239, 071290, 071410, 071420, 071490, 081110, 081120, 081190, 081210, 081290, 081400, 200110, 200120, 200190, 200210, 200290, 200310, 200320, 200390, 200410, 200490, 200510, 200520, 200540, 200551, 200559, 200560, 200580, 200590, 200591, 200599, 200600, 200710, 200791, 200799, 200819, 200820, 200830, 200840, 200850, 200860, 200870, 200880, 200893, 200897, 200899, 200911, 200912, 200919, 200921, 200929, 200931, 200939, 200941, 200949, 200950, 200961, 200969, 200971,

200979, 200981, 200989, 200990, 210330, 210390, 220110, 220190, 220210, 220290, 220300, 220410, 220421, 220429, 220430, 220510, 220590, 220600, 220710, 220720, 220820, 220830, 220860, 220870, 220890, 220900 GTİP'leri ve bu GTİP'lerin detayları alınmıştır, veriler 6'lı bazın altında yer alan ürünleri de içermektedir.

5. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR

Para Kullanımı

Azerbaycan'ın resmi para birimi Azerbaycan Manatı'dır(AZN). Serbest piyasada yaklaşık olarak 1 ABD Doları = 0,80 AZN ve 1 TL=054 AZN'dir. Döviz bankalarda ve çok sayıdaki döviz bürolarında bozdurulabilmektedir. Bankalar genellikle 10:00 – 17:00/18:00 saatleri arasında çalışmaktadır. Otellerde, büyük alışveriş merkezlerinde ve süpermarketlerde uluslararası kredi kartları ve ABD Doları kullanılabilmektedir. Küçük dükkan ve restoranlarda ise nakitle (AZN) ödeme yapılmaktadır.

Pasaport ve Vize İşlemleri

Umuma mahsus pasaport vizeye tabi olup; Hususi, Hizmet ve Diplomatik pasaportlar 90 güne kadar vizeden muaftır. Ülkemiz 30 güne kadar vize muafiyeti tanımaktadır.

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

Resmi tatiller

*Dini bayramlar İslami takvim itibarıyla uygulanmaktadır. Azerbaycan'da Ramazan ve Kurban Bayramları için resmi tatil iki gün olarak uygulanmaktadır.

Resmi Tatil Günleri *

1-2 Ocak	Yılbaşı
20 Ocak	Şehitleri Anma Günü
8 Mart	Uluslararası Kadınlar Bayramı
20-24 Mart	Nevruz Bayramı
9 Mayıs	Faşizme karşı Zafer Günü
28 Mayıs	Cumhuriyet Günü
15 Haziran	Milli Kurtuluş Günü
26 Haziran	Silahlı Kuvvetler Günü
18 Ekim	Bağımsızlık Günü
31 Aralık	Dünya Azerbaycanlıların Dayanışma Günü

Çalışma saatleri Pazartesi'den Cumaya saat 9:00 ile 18:00 arasındadır. Öğle tatili 13:00-14:00 saatleri arasındadır. Kamu kurumlarının çoğu Cumartesi günleri de öğle saatlerine kadar çalışmaktadır. Mağaza ve lokantalar haftanın yedi günü açıktır. İş çevreleri için öğle

yemeği saati 12:00 ile 15:00 arasında değişmektedir. Yöneticilerin çoğunluğu akşam 18:00'den sonra da çalışmaktadır. Azeriler akşam yemeğini erken yemeyi tercih etmektedirler.

Kullanılan Lisan

Azerbaycan'ın devlet dili Azerbaycanca'dır(Azerbaycan Türkçesi). Bununla beraber nüfusun büyük bir bölümü akıcı biçimde Rusça konuşabilmekte, İstanbul Türkçesi, Farsça, Gürcüce ve başka dilleri anlayabilmektedir. Otellerde, barlarda ve şirket ofislerinde İngilizce yaygındır.

Ulaşım

şehir merkezine yaklaşık 25 km uzaklıktaki Bakü Havaalanı ve şehir merkezi arasında ulaşım taksi ile 5-10\$ arasındadır. Taksimetre kullanımı yok denecek kadar az olup, fiyatlar pazarlık ile belirlenmektedir. Ayrıca, SSCB döneminden kalan metro ve otobüs sistemleri de mevcuttur. Ülke içinde havayolu ile sadece 3 bölgeye gidilebilmektedir. Karayolu taşımacılığı gelişmiştir. Başkent Bakü'den tüm şehirlere ve Tiflis ve Tahran'a otobüs seferleri mevcuttur.

Yerel Saat

Azerbaycan ile Türkiye arasındaki saat farkı +2 saat olup, örneğin Türkiye'de saat akşam 18.00 iken Azerbaycan'da akşam 20.00'dir.

Telefon Kodları

Uluslararası Telefon Kodu

00 994 12 (Sabit) 00 994 50 (Azercell)

00 994 55 (Bakcell) 00 994 70 (Azerfon)

İklim

İklim açısından büyük çeşitlilikler taşıyan Azerbaycan dünyadaki 11 iklim kuşağından 9'unu barındırmaktadır. Azerbaycan genellikle sıcak bir iklime sahiptir. Ancak bazı yüksek kesimlerde ve vadilerin bulunduğu yerlerde daha düşük hava sıcaklıkları kaydedilebilmektedir. Ülkenin batı bölümü daha yağışlıdır. Hava durumu hakkında detaylı bilgi için <http://worldweather.wmo.int/007/m007.htm> linke başvurulabilir.

KAYNAKLAR

1. Ticaret Bakanlığı (www.ticaret.gov.tr)
2. Uludağ İhracatçı Birlikleri (www.uib.org.tr)
3. Trademap (www.trademap.org)

YASAL UYARI; Bu rapor Birliğimiz uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Birliğimiz hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir. Birliğimizin yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.